

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie**

Szczecin, dnia kwietnia 2010 r.

**Pan
Sędzia Henryk Sobociński
Prezes Sądu Okręgowego
w Szczecinie**

LSZ-4100-03-02/2010
P/09/006

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie skontrolowała Sąd Okręgowy w Szczecinie (Sąd), w zakresie wykonania budżetu państwa w 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 31 marca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia wykonanie budżetu przez Sąd w 2009 r.

1. Sąd wykonując budżet dysponenta środków budżetu państwa II stopnia w 2009 r. zrealizował dochody w kwocie 68.132,3 tys. zł, tj. na poziomie 95,9 % planu finansowego. Na koniec 2009 r. należności pozostałe do zapłaty wyniosły 39.616,5 tys. zł, w tym zaległości netto 34.535,2 tys. zł. Wydatki wyniosły 171.928,6 tys. zł i były o 107,8 tys. zł (tj. o 0,1 %) niższe od planu po zmianach. Na koniec 2009 r. zanotowano zobowiązania ogółem (niewymagalne) w wysokości 8.597,3 tys. zł.

Do sporządzenia sprawozdań łącznych dla okręgu Sądu wykorzystywano system Trezor oraz program Microsoft Excel. Łączne sprawozdania Rb-23, Rb-27 i Rb-28 (za okres do 30 czerwca 2009 r. i roczne) zostały prawidłowo i rzetelnie sporządzone oraz terminowo² przekazane do Sądu Apelacyjnego w Szczecinie. Sprawozdania te były poddane kontroli formalno-rachunkowej.

W ramach nadzoru i kontroli Sąd dokonywał bieżących analiz oraz kwartalnych ocen przebiegu wykonania budżetu przez działające w okręgu sądy rejonowe. W 2009 r. Sąd nie wykonał w pełni planu kontroli, zakładającego objęcie nimi 29 jednostek (w 5 tematach). Nie wykonano zaplano-

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27.06.2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. Nr 115, poz. 781 ze zm.)

wanych kontroli w zakresie założenia ksiąg rachunkowych (Sąd Rejonowy Centrum i Sąd Praworzeże i Zachód - oba w Szczecinie) oraz realizacji wydatków w 2009 r. w Sądach Rejonowych w Kamieniu Pom. i Gryfinie. Kontrolami w sądach rejonowych (za wyjątkiem Sądu Rejonowego w Choszcznie) nie objęto również prawidłowości ewidencjonowania i egzekwowania należności sądowych, mimo ich zwiększenia w skali okręgu w 2009 r. o kwotę 1.939,9 tys. zł (o 5,2 %). Powodem ograniczenia ilości kontroli w sądach rejonowych były trudności kadrowe w Oddziale Finansowym Sądu.

2. Sąd, wykonując w 2009 r. budżet dysponenta środków budżetu państwa III stopnia, zrealizował dochody w kwocie 14.154,1 tys. zł, stanowiącej 115,3 % założeń planu. Zostały one w całości odprowadzone na rachunek dochodów budżetu państwa, zgodnie z terminami określonymi w § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29.06.2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa³.

Na dzień 31.12.2009 r. należności pozostałe do zapłaty Sądu (jako dysponenta III stopnia) wyniosły 5.629,3 tys. zł, z których 99,8 % stanowiły należności sądowe. Były one niższe o 1.149,9 tys. zł (o 17,0 %) od ich stanu na koniec 2008 r. (6.779,2 tys. zł).

W 2008 r. w Sądzie podjęto działania organizacyjno-prawne mające na celu poprawę skuteczności egzekucji zasądzonych należności sądowych. Utworzono w ramach I Wydziału Cywilnego Sądu Sekcję Rejestrowo-Egzekucyjną. Zarządzeniem Prezesa Sądu z 26.02.2008 r. określono zadania dla 6 Wydziałów Sądowych (I, II, VI, VII, VIII i X) polegające, po uprawomocnieniu się orzeczeń, na niezwłocznym przesłaniu stosownych dokumentów do Sekcji celem wszczęcia egzekucji. Do zadań Sekcji, zgodnie z Instrukcją nr 1A/2008 dotyczącą postępowania w sprawie egzekucji należności sądowych, należało m.in. założenie akt dłużnika i ich zaewidencjonowanie w dzienniku należności sądowych oraz wezwanie dłużnika do uiszczenia należności sądowej w terminie 14 dni pod rygorem wszczęcia egzekucji.

NIK negatywnie ocenia terminowość postępowania w sprawie egzekucji należności sądowych. Spośród 30 zbadanych w trakcie kontroli spraw (wylosowano co 5 sprawę począwszy od poz. 1720 spośród przypisów należności zaewidencjonowanych w grudniu 2009 r. przez Sekcję w dzienniku należności) o łącznej wysokości należności sądowych w wys. 166.510,54 zł, w 20 przypadkach (66,7% skontrolowanych dokumentacji) Sąd wezwał zobowiązanych do uiszczenia należności sądowych w łącznej wys. 6.617,50 zł, w terminach przekraczających 30 dni od uprawomocnienia się orzeczeń. Było to niezgodne z art. 44 § 1 ustawy z dnia 6.06.1997 r. Kodeks karny wykonawczy⁴, § § 366 i 385 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

³ Dz. U. z 2006 r. Nr 116, poz. 784 ze zm.

⁴ Dz.U. Nr 90, poz. 557 ze zm.

23.02.2007 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych⁵ oraz § 22 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11.01.2008 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych⁶.

Kontrola wykazała, że powodem opóźnień w podjęciu działań windykacyjnych wobec zobowiązanych do uiszczenia należności sądowych było głównie (w 15 przypadkach) opieszałe potwierdzenie uprawnomocnienia orzeczeń i przekazanie akt do Sekcji Rejestrowo-Egzekucyjnej przez wydziały sądowe. Stwierdzono m.in., że X Wydział Cywilny Rodzinny Sądu przekazał do Sekcji akta 13 spraw po upływie od 50 do 282 dni, VIII Wydział Gospodarczy Sądu przekazał akta sprawy sygn. VIII GC 606/04 po upływie 931 dni, a VII Wydział Ubezpieczeń Społecznych Sądu akta sprawy sygn. VII U 1422/08 po upływie 181 dni od uprawnomocnienia się orzeczenia. Ustalenia kontroli wykazały także 6 przypadków opóźnienia (od 3 do 38 dni) w wystawianiu przez ww. Sekcję wezwań dłużnikom do uiszczenia należności sądowej, w stosunku do obowiązującego terminu 14 dni od wpływu do niej akt z wydziałów sądowych.

3. Wydatki Sądu w 2009 r. wyniosły ogółem 60.464,7 tys. zł, co stanowiło 99,8 % planu po zmianach i 67,1% kwoty wydatków wykonanych w 2008 r. Zasilanie Sądu w środki finansowe konieczne do realizacji zadań w 2009 r. przebiegało zgodnie z harmonogramem.

W 2009 r. Sąd otrzymał środki z rezerwy celowej w kwocie 54,3 tys. zł, które zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem na zwiększenie wynagrodzeń dla nauczycieli (wraz z pochodnymi) w szkołach i placówkach prowadzonych przez Ministra Sprawiedliwości.

Na koniec roku 2009 w Sądzie nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. Wykazane w księgach zobowiązania na kwotę ogółem 2.419,8 tys. zł dotyczyły: należnego dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi, niepodjętego przez uprawnionych odszkodowania oraz zakupów usług wykonanych w końcu 2009 r., z terminem płatności w styczniu 2010 r.

Szczegółowe badanie wybranych pozycji wydatków na kwotę 11.521,8 tys. zł (48,4 % bieżących wydatków pozapłacowych) wykazało, że wynikały one z planu finansowego i były wydatkami celowymi, z punktu widzenia prawidłowego funkcjonowania Sądu. Zakupów dokonywano z zachowaniem kryteriów obowiązujących w Sądzie, a powstałe z tego tytułu zobowiązania regulowano na bieżąco, przed upływem wyznaczonych terminów płatności.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w 5 objętych kontrolą postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych, w wyniku których w 2009 r. zawarto umowy na kwotę 4.692,9 tys. zł. Wybór trybu udzielenia zamówień publicznych (przetarg nieograniczony) był uzasadniony przesłankami wynikającymi z przepisów ustawy z dnia 29.01.2004 r. Prawo zamówień pu-

⁵ Dz.U. Nr 38, poz. 249 ze zm.

⁶ Dz.U. Nr 11, poz. 69

blicznych⁷. Dopełniano także obowiązku zamieszczania ogłoszeń o zamówieniu, sposób prowadzenia postępowań gwarantował zachowanie uczciwej konkurencji, a zlecenie zadań następowało na zasadzie wyboru najkorzystniejszej oferty.

4. Obowiązujące w 2009 r. w Sądzie procedury kontroli finansowej oraz zasady prowadzenia rachunkowości były zgodne odpowiednio z art. 47 ustawy z dnia 30.06.2005 r. o finansach publicznych⁸ oraz z przepisami ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości⁹.

NIK pozytywnie opiniuje skuteczność systemu księgowości i kontroli finansowej oraz wiarygodność ksiąg rachunkowych w odniesieniu do sprawozdawczości rocznej i bieżącej. Przy pomocy narzędzia informatycznego „Pomocnik Kontrolera” wylosowano metodą monetarną (MUS) i zbadało 119 dokumentów księgowych o łącznej wartości 5.036,1 tys. zł (spośród populacji na kwotę 19.265,8 tys. zł). Ponadto w ekstrapolacji wyników, uwzględniono 191 dowodów dobranych celowo o łącznej wartości 6.474,8 tys. zł. W wyniku kontroli ww. dokumentów stwierdzono uchybienie formalne dotyczące 16 z nich na łączną kwotę 162,2 tys. zł, polegające m.in. na błędnym zapisie dat operacji.

5. Plan zatrudnienia w Sądzie na 2009 r. został ustalony, w liczbie 427,3 etatów i w porównaniu do średniorocznego stanu zatrudnienia został wykonany na poziomie 92,5%. Planowane środki na wynagrodzenia wykorzystano w 99,8 %, w kwocie 24.402,5 tys. zł.

Składki na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy w 2009 r. Sąd odprowadzał terminowo. Terminowo, za wyjątkiem jednego przypadku, odprowadzano składki na PFRON. Przypadek ten dotyczył składki za lipiec 2009 r., w kwocie 21.039 zł, którą opłacono 7.09.2009 r., tj. z 18 dniowym opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych¹⁰. Czyn ten nosi znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych, o którym mowa w art. 14 pkt 5 ustawy z dnia 17.12.2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych¹¹.

Kontrola nie wykazała nieprawidłowości w zakresie sporządzania rocznych sprawozdań budżetowych: Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych, Rb-27 o wykonaniu planu dochodów budżetowych, Rb-28 o wykonaniu planu wydatków budżetu państwa, Rb-N o stanie należności i Rb-Z o stanie zobowiązań. Dane zawarte w ww. sprawozdaniach

⁷ Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.

⁸ Dz.U. Nr 249, poz. 2104 ze zm. (obowiązująca do 31.12.2009 r.)

⁹ Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

¹⁰ Dz.U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm.

¹¹ Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.

były zgodne z zapisami na odpowiednich kontach ewidencji księgowej. NIK nie wnosi również uwag do sposobu, zakresu i terminów przeprowadzenia w 2009 r. inwentaryzacji.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

- 1. Pełną realizację planu kontroli sądów rejonowych w 2010 r., z uwzględnieniem problematyki ewidencjonowania należności sądowych oraz prawidłowości i terminowości ich egzekwowania.*
- 2. Terminowe ewidencjonowanie oraz egzekwowanie należności sądowych, m.in. poprzez objęcie skutecznym nadzorem i kontrolą czynności związanych z tym postępowaniem.*
- 3. Rozważenie wyciągnięcia sankcji dyscyplinarnych przewidzianych prawem wobec winnych opóźnień w przekazywaniu do Sekcji akt zawierających przypisane należności sądowe.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK oczekuje przedstawienia przez Pana Prezesa w terminie miesiąca od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie, do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.